

تأثیرات موقعیت درونی حفره‌های جنگلی بر روی تنوع زیستی پوشش گیاهی

در دو اندازه حفره کوچک و متوسط

سید غلامعلی جلالی^{۴*} سعید شعبانی^۲، مسلم اکبری نیا^۳

- گروه جنگل داری دانشگاه تربیت مدرس، مازندران، ایران

پویایی و تحول در بسیاری از اکوسیستم‌های جنگلی وابسته به هم خوردگی‌های طبیعی نظیر حفره‌های جنگلی می‌باشد. در این مطالعه ما به بررسی تنوع زیستی پوشش گیاهی در دو اندازه حفره کوچک (۱۸۰ متر مربع) و متوسط (۴۱۰ متر مربع) در جنگل‌های لالیس چالوس پرداخته‌ایم. به منظور بررسی پوشش در هر کدام از حفره‌ها تعداد ۱۳ میکروپلات با سطح ۳/۱۴ متر مربع پیاده نمودیم و درصد پوشش هر گونه گیاهی درون این میکروپلات‌ها ثبت شد. برای تعیین تنوع زیستی از دو شخص تنوع گونه‌ای شانون-وینر و یکنواختی گونه‌ای کامارگو استفاده شد. نتایج نشان داد با افزایش اندازه حفره و در حفره‌های متوسط میزان تنوع گونه‌ای افزایش پیدا کرده است. همچنین مقدار این شاخص از مرز به سمت مرکز حفره افزایش معنی داری نشان داده است. یکنواختی گونه‌ای در حفره‌های کوچک بیشتر از حفره‌های متوسط بود و از لحاظ آماری تفاوت معنی داری نشان داد. مقدار شاخص کامارگو در دو ناحیه مرزی و مرکزی حفره‌ها تفاوت آماری نداشت، اگر چه نواحی مرزی از یکنواختی بیشتری برخوردار بودند. کلمات کلیدی: به هم خوردگی، تنوع زیستی، جنگل معتدله، حفره جنگلی.

تنوع زیستی گیاهان در اراضی دیم رها شده و یک مرتع کلیماکس نیمه استپی

جنگجو، محمد؛ نوح دوست، فریبا؛ اجتهادی حمید؛ نیکان، مریم؛ حسن پور هاجر

دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، گروه مرتع و آبخیزداری

دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم، گروه زیست شناسی

ارزیابی تنوع زیستی بدلیل درک ساختار اکوسیستم و کارکرد و سیر تحول آن، حفظ و حراست ذخایر ژنی، بررسی و کنترل تغییرات محیطی و شناسایی مناطق مناسب برای حفظ تنوع زیستی از اهمیت زیادی برخوردار است. شخم مرتعی و کشت محصولات زراعی دیم

یکی از شایع ترین روش های تخریب مراتع و کاهش تنوع زیستی محسوب می شود؛ در مقابل مدیریت صحیح این اراضی ممکن است موجب احیاء پوشش گیاهی و تنوع زیستی شود. در این پژوهش شاخصهای تنوع زیستی و یکنواختی در دو سایت مرتعی مورد مقایسه قرار گرفتند. اولین سایت، مرتعی بود که ۳۰ سال پیش شخم خورد و از آن زمان تاکنون تحت چرای متوسط دام قرار گرفته است؛ دومین سایت مرتعی دارای پوشش غالب از گونه های کلیماکس نیمه استپی بود. نتایج نشان داد که تنوع زیستی سایت شخم خورده از نظر شاخص سیمپسون تقریباً برابر و از نظر شاخص شانون اندکی بالاتر از این مقادیر در سایت مرجع بود. از نظر یکنواختی نیز شاخص های اسمیت و سیمپسون در دو سایت تقریباً برابر ولی شاخص کارماگو در سایت اراضی شخم زده بیشتر بود. نتایج این تحقیق نشان می دهد که مدیریت صحیح مراتع شخم خورده می تواند سبب افزایش تنوع زیستی مراتع به سطحی برابر و یا حتی بیشتر از مراتع مرجع گردد. کلمات کلیدی: تنوع زیستی، مرتع، شخم، یکنواختی.

بررسی تنوع زیستی چهار تیره بزرگ: کاسنی (Asteraceae)، گندمیان (Poaceae)، بقولات (Fabaceae) و شب بو (Brassicaceae) در پارک ملی سالوک، خراسان

شمالی

اعزازی عاطفه، قهرمانی نژاد فرخ

دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشکده علوم، گروه زیست شناسی

پارک ملی سالوک در فاصله ۳۰ کیلومتری شمال غربی شهرستان اسفراین در استان خراسان شمالی واقع است. این منطقه با مساحت ۸۲۳۱ هکتار بین مدارهای ۱۴' ۳۷- ۰۷' ۳۷ عرض شمالی و ۱۷' ۵۷- ۱۰' ۵۷ طول شرقی قرار گرفته است. حداکثر ارتفاع منطقه ۲۱۷۰ متر و حداقل ارتفاع برابر ۱۱۵۰ متر می باشد. متوسط بارندگی سالیانه ۲۸۲ میلی متر و متوسط دمای سالیانه ۱۲ درجه سانتی گراد است. گیاهان این منطقه بین سالهای ۱۳۸۶-۱۳۸۸ جمع آوری و توسط منابع گیاه شناسی مورد شناسایی قرار گرفت. در این پژوهش تنوع زیستی چهار تیره بزرگ در این پارک ملی شامل کاسنی (Asteraceae)، گندمیان (Poaceae)، بقولات (Fabaceae) و شب بو (Brassicaceae) مورد مطالعه قرار گرفت. گونه های گیاهی شامل ۱۱۵ جنس و ۲۱۰ گونه هستند که از این تعداد ۱۹ گونه انحصاری ایران می باشند. تیره